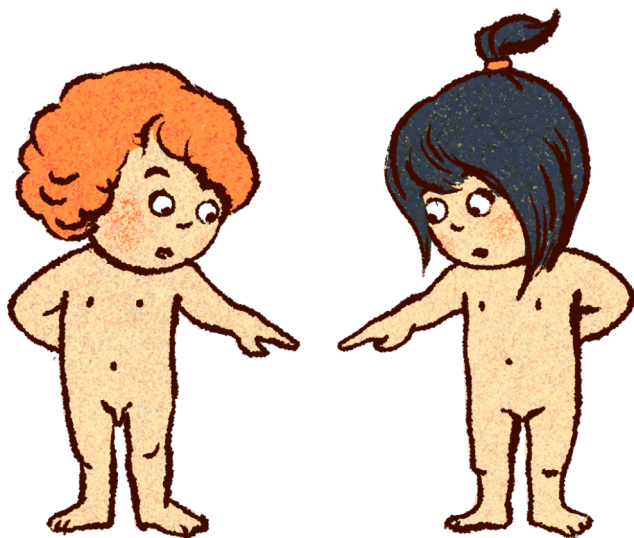

CORPUL MEU,

EMOȚIILE MELE

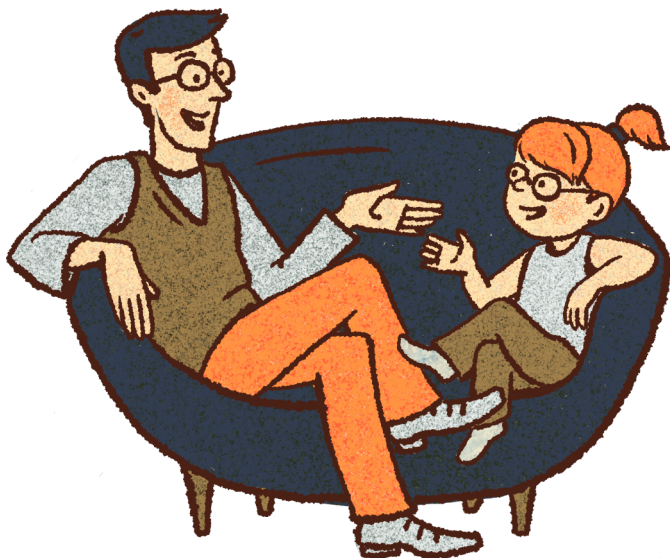

Educație sexuală pe înțelesul tuturor

Ghid pentru părinți

4-6 ANI

Introducere

Dragi părinți și tutori, ne bucurăm că oferta noastră v-a atras atenția. Asta înseamnă că faceți parte dintre adulții care doresc să le fie alături copiilor și să îi îndrume pe parcursul procesului de maturizare, inclusiv în ceea ce privește educația sexuală. În acest sens, dorim să vă venim în ajutor, întrucât puțini adulți au învățat cum să vorbească despre subiecte precum corpul, iubirea, sexualitatea sau identitatea. Fiecare persoană are propriul său „bagaj de cunoștințe” în domeniul educației sexuale – un bagaj mai plin sau mai gol, în funcție de experiențele proprii.

Intenția noastră este de a vă ajuta să umpleți „compartimentele” bagajului dumneavoastră pentru a putea răspunde la întrebările pe care copiii le vor avea pe parcursul copilăriei și adolescenței și cu care, probabil, vor veni la dumneavoastră doar dacă observă că primesc și răspunsuri.

Chiar dacă la grădiniță și/sau la școală copiii au alături oameni implicați, care le oferă o educație potrivită vârstei lor, primele persoane spre care ei se vor îndrepta atunci când vor avea nelămuriri sau întrebări sunteți dumneavoastră, în calitate de membri adulți ai familiei. Dumneavoastră sunteți cei care alegeți să denumiți, încă de când copilul este mic și îl înfășați, toate sau doar unele părți ale corpului, cei care răspundeți unor eventuale

Întrebări legate de sexualitate cu „ești încă prea mic ca să înțelegi asta” sau, dimpotrivă, cu „este o întrebare interesantă, trebuie să mă gândesc cum să îți explic”.

Cu cât începeți mai devreme să abordați subiectele „corpul”, „iubirea”, „relațiile”, „sexualitatea” și „identitatea” ca pe niște teme ce fac parte din viața cotidiană, cu atât va fi mai ușor, atât pentru dumneavoastră, cât și pentru copil. Discuțiile izolate pe un astfel de subiect devin cu atât mai jenante cu cât copiii sunt mai mari, iar adulții și copiii respiră adesea ușurați la sfârșitul unui astfel de dialog. Este de preferat să vă însoțiți constant și cu blândețe copiii în acest proces de cunoaștere. Copiii care au descoperit că pot veni cu întrebările lor la dumneavoastră și că primesc răspunsuri serioase și corecte din punct de vedere științific, vă vor și adresa mult timp întrebările pe care le au.

Fiecare părinte își dorește tot ce e mai bun pentru copilul său, de aceea este cu atât mai important să luați în serios eventualele atitudini negative referitoare la educația sexuală, atitudini născute din propria experiență sau influențate de mass-media. Dorim să vă oferim posibilitatea de a vă confrunta cu ele.

Educația sexuală este o componentă importantă a abuzului sexual, deoarece ea le pune copiilor la dispoziție cuvinte și informații cu ajutorul cărora aceștia pot verbaliza, comunica și descrie ceea ce s-a întâmplat într-o situație neplăcută. Nu este nevoie să vă faceți griji că, oferindu-le o educație sexuală blândă și adaptată vârstei, îi copleșiți pe copii sau le răpiți „inocența”. Neștiința este cea „îndepărtată” prin oferirea de informații. Între cele două există o diferență semnificativă.

Din perspectiva diferenței de gen, copiii sunt încă de la început ființe sexuale, nu doar din momentul în care intră la pubertate. Sexualitatea copilului nu trebuie însă comparată cu sexualitatea adultului, cea dintâi caracterizându-se cu precădere printr-o curiozitate jucăușă, copilărească. Comportamente observabile pot fi, de exemplu, explorarea copilărească a corpului, curiozitatea de a vedea și dorința de a arăta, precum și adresarea unor întrebări. Copiii devin destul de devreme interesați de diferențele dintre genuri, dar și de modul în care au venit ei pe lume.

Răspunsurile corecte din punct de vedere științific și adaptate vârstei nu „sexualizează” copiii, ci le pun la dispoziție cuvinte pentru a exprima și a descrie ceea ce observă sau trăiesc. Educația sexuală contribuie astfel la consolidarea încrederii în sine și îi protejează pe copii de abuzuri, ei recunoscând mai rapid și mai ușor comportamentele sau acțiunile nepotrivite.

Dar ce se întâmplă cu copiii care par să nu aibă întrebări? Este posibil ca întrebările lor să nu fi fost „auzite” sau să fi fost considerate nepotrivite pentru vârsta copilului. Copiii au „antene” foarte fine și știu spre cine să se îndrepte atunci când au întrebări. În momentul în care setea lor de cunoaștere nu este satisfăcută de către adultul căruia i s-au adresat, ei găsesc rapid alte modalități de a afla răspunsul (frații mai mari, internetul...). O carte pe această temă sau un site web sunt întotdeauna modalități potrivite pentru a o introduce. Important este însă ca dumneavoastră să vă faceți timp pentru a verifica dacă reprezentările, imaginile, filmele, dar și limbajul sunt potrivite pentru copilul dumneavoastră.

Niciun adult nu va reuși să evite să „facă”, într-un mod sau altul, educație sexuală: aceasta începe încă din primele luni de viață ale bebelușului, odată cu numirea părților corpului acestuia. Felul în care veți răspunde mai târziu la întrebări și disponibilitatea de a răspunde vor transmite copilului poziția și valorile dumneavoastră. Orice discuție pe subiectele pe care le regăsiți în această carte este strâns legată de valorile dumneavoastră, pe care le transmiteți și copilului. Prin urmare, este util să vă gândiți din timp la aceste valori.

Opriti-vă pentru un moment și reflectați: când, cum și unde ați primit dumneavoastră răspunsuri legate de acest subiect? Ce teme au fost abordate? Ce teme au fost lăsate la o parte și de ce? Cum ar fi putut să fie mai bine? Ați avut parte de educația sexuală pe care o doriți pentru copilul dumneavoastră? Nu? Atunci experiența dumneavoastră este asemănătoare cu cea a majorității dintre noi. Vestea bună este însă următoarea: Dumneavoastră puteți face asta mai bine! Și exact în acest sens dorim să vă venim în ajutor.

Asta nu înseamnă că trebuie să deveniți expert în acest domeniu. Luați-vă un timp de gândire în cazul în care copilul întreabă ceva, iar dumneavoastră nu găsiți imediat un răspuns potrivit pentru vârsta lui. Fiți sincer, explicându-i, de exemplu, copilului că, spre deosebire de modul în care au procedat părinții dumneavoastră, doriți să îi oferiți un răspuns cât mai bun. Cutați cărți care să fie potrivite pentru acea grupă de vârstă și/sau aruncați o privire în aplicația noastră.

Dar de ce atât de devreme?

- ▶ Deoarece copiii devin foarte devreme interesați de diferențele de gen. Nu este vorba aici doar de băieți și fete, ci de perceperea unei varietăți de aspecte feminine și masculine.
- ▶ Deoarece copiii își doresc să afle de unde „vin”.

- ▶ Fiindcă cei mici preiau de la grădiniță sau de la școală cuvinte din sfera educației sexuale, dar nu le folosesc corespunzător.
- ▶ Deoarece, prin intermediul mass-media (de la afișe publicitare la reclamele de la televizor sau pornografia din mediul online), copiii se confruntă foarte devreme cu conținuturi sexualizate și nu este deloc de dorit ca primul lor contact cu această temă să fie pornografia.
- ▶ Deoarece cunoașterea contribuie la formarea copiilor atunci când ei se întâlnesc în viața de zi cu zi cu diversitatea de gen. Copiii acceptă diversitatea/modurile de viață diverse dacă știu despre ele, iar această atitudine este importantă pentru o bună conviețuire în societatea noastră.
- ▶ Deoarece tinerii care au avut parte de o educație sexuală potrivită își încep viața sexuală mult mai târziu, întrucât știu în general ce îi așteaptă și nu cedează presiunii grupului. Copiii devin competenți și sunt mai responsabili în ceea ce privește iubirea, sexualitatea și relațiile.
- ▶ Deoarece copiii care au avut parte de o bună educație sexuală sunt mai bine protejați de abuzurile sexuale: au în vocabular nume pentru toate părțile corpului lor (pot astfel descrie dacă li s-a întâmplat ceva, de exemplu, dacă o altă persoană le-a mângâiat organele genitale) și știu că sexualitatea este ceva propriu tinerilor și adulților, și asta doar dacă acțiunea este consimțită de ambii parteneri. Știu așadar că nu este permis să faci asemenea lucruri cu copiii.
- ▶ Deoarece educația sexuală este una dintre principalele componente ale prevenției abuzului sexual asupra copiilor. Agresorii provin în mare măsură din mediul social apropiat, astfel că o avertizare a copiilor împotriva „străinilor care le vor răul” nu este mereu de folos.

Este, de altfel, în regulă dacă cei mici, nefiind obișnuiți să vorbească despre aceste lucruri, se simt jenați atunci când este abordat subiectul. Au voie să chicotească! Și mai au voie să considere unele lucruri „scârboase”. Încurajați aceste sentimente ale copiilor, explicându-le clar: „Nici nu îți poți imagina atunci când ești copil că astfel de lucruri pot fi plăcute – nimănui nu îi este permis să facă asemenea lucruri cu copiii!” Așa ați îmbinat – fără să speriați copilul – prevenția abuzului sexual asupra copiilor cu o discuție din sfera educației sexuale.

Ce rol joacă dezvoltarea psihosexuală?

Fiecare copil se dezvoltă în ritmul său. Unii copii pun întrebări din sfera

educației sexuale mai devreme, alții abia mai târziu. Acest lucru se întâmplă, de altfel, și cu teme din alte domenii, față de care copiii devin interesați pe parcursul dezvoltării lor. Dacă sunteți alături de copilul dumneavoastră, îl ascultați și urmăriți îndeaproape interesul său pentru un subiect sau altul, veți fi în măsură să recunoașteți momentul potrivit pentru abordarea unei anumite teme. Cu ajutorul cărților sau al altor materiale educative (de exemplu, păpuși cu organe genitale sau puzzle-uri care înfățișează diferite tipuri de familii), puteți aduce aceste teme în universul copilului dumneavoastră în mod firesc.

Acest ghid este structurat pe trei grupe de vârstă, selectate pornind de la Standardele OMS pentru educația sexuală în Europa: 4-6 ani, 7-9 ani și 10-12 ani. Delimitările dintre aceste grupe sunt însă flexibile, orientative, nu toți pașii învățării regăsindu-se obligatoriu la o anumită grupă de vârstă.

În tabelul de mai jos regăsiți schimbările și domeniile de interes caracteristice în linii mari fiecărei grupe de vârstă, precum și tipul de suport parental adecvat. Încadrarea lor într-un anumit interval de vârstă este orientativă, întrucât niciun copil nu corespunde strict unui standard.

0-4 ani

- ▶ Copiii ar trebui să cunoască denumirile corecte ale părților corpului, în special ale organelor sexuale. În acest sens este importantă folosirea timpurie a termenilor științifici. Un exemplu în limba română ar fi cuvintele „penis” și „vulvă”.
- ▶ Copiii cunosc diferențele dintre genuri, atât diferențele fizice, cât și pe cele sociale.
- ▶ Copiii recunosc și exprimă diferite sentimente și își manifestă dorințele și nevoile.
- ▶ Învăță primele lucruri legate de igiena personală și aplică ceea ce știu.
- ▶ Dezvoltă o atitudine pozitivă față de propriul corp și pot exprima dorințe și limite, ca de exemplu în cadrul jocurilor de cunoaștere a corpului.
- ▶ Copiii își formează primele idei și reprezentări legate de modele familiale și diferite grade de rudenie.

4-6 ani

- ▶ Copiii descoperă că există diferențe fizice legate de vârstă: corpul unui copil arată altfel decât corpul unui adult (de exemplu, prezența/absența părului corporal, forma corpului, dezvoltarea sânilor).
- ▶ Află informații concrete despre fertilitate și reproducere.
- ▶ Dobândesc cunoștințe despre sarcină, naștere și bebeluși, moarte.
- ▶ Își formează propria identitate de gen.
- ▶ Copiii percep și diferențiază emoții, ca de exemplu gelozia, furia, teama, dezamăgirile.
- ▶ Descoperă, de asemenea, că nu toți oamenii se poartă „frumos” cu copiii și află în ce situații ar trebui să se adreseze unei persoane de încredere.
- ▶ Copilului trebuie să i se ofere un spațiu personal, deoarece apar deja nevoia de intimitate și sentimentul de rușine.

7-9 ani

- ▶ Cunoștințele despre corpul uman devin mai specifice: menstruație, ejaculare, diferențe individuale în dezvoltarea pe termen lung, diferențe biologice și sociale între bărbați și femei, precum și cunoștințe despre diversitatea de gen.
- ▶ Copiii află informații de bază despre bolile cu transmitere sexuală și despre unele mijloace de contracepție.
- ▶ Au cunoștințe despre varietatea relațiilor (relație de iubire, relație de prietenie etc.). Pot stabili contacte sociale și lega prietenii, respectându-i pe cei din jurul lor.
- ▶ Continuă dezvoltarea emoțională.
- ▶ Rușinea și intimitatea joacă un rol tot mai important.
- ▶ Copiii ar trebui să își cunoască drepturile.

- ▶ Copiii se confruntă cu noi informații despre corp, percepții asupra corpului, modificări ale corpului (mutilare genitală la fetele, circumcizie la băieți, măsuri de schimbare a sexului la copiii intersexuali, tulburări de alimentație, tatuaje/ piercing-uri). Descrierea propriei percepții a corpului este influențată de sănătate, imaginea de sine și comportament.
- ▶ Copiii au cunoștințe despre masturbare.
- ▶ Dezvoltarea pe plan emoțional continuă, copiii învățând în continuare despre sentimentele proprii și ale celorlalți (de exemplu gelozia).
- ▶ Copiii știu ce presupune o sarcină (responsabilitatea pe care o au părinții, schimbarea relațiilor). Apare întrebarea referitoare la sarcină în cadrul relațiilor homosexuale, dar și tema infertilității.
- ▶ Experimentează cu flirtul și întâlnirile.
- ▶ Este importantă competența de a naviga în mod responsabil pe internet și de a recunoaște posibilele pericole (de exemplu, partajarea de fotografii și modul de folosirea a chatului sunt teme ce ar trebui discutate și explicate). Dețin cunoștințe de bază despre sexualitate/ internet/ reprezentări ale corpului în mass-media.
- ▶ Cunoștințele despre bolile cu transmitere sexuală devin mai bogate.

Secțiune tematică

Corpul

„Caracteristici sexuale” – Sexul biologic al unei persoane

Medicina și societatea atribuie corpului câteva caracteristici. În funcție de aceste așa-numite „caracteristici sexuale”, oamenii se împart în două mari categorii: bărbați și femei.

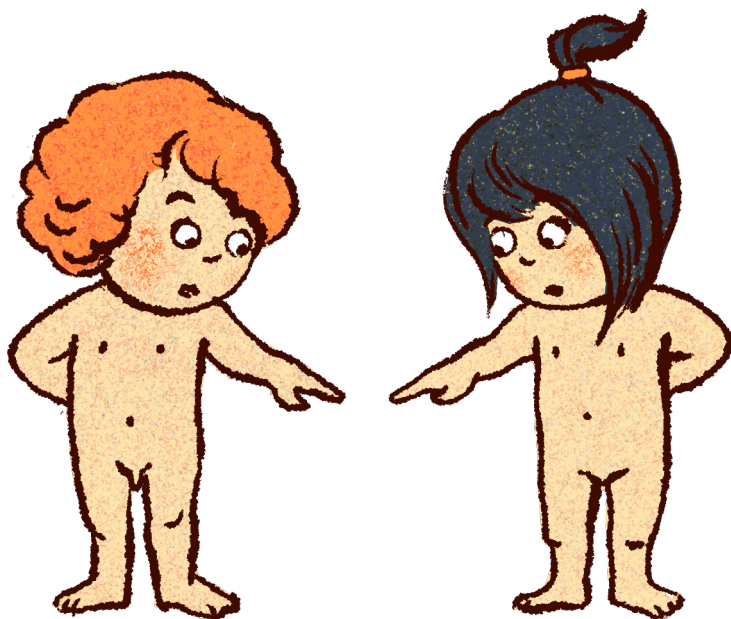
	Bărbat	Femeie
Caracteristici genetice	set de cromozomi XY	set de cromozomi XX
Glande sexuale (Gonade)	testicule + spermatozoizi	ovare + ovule
Organe sexuale interne	prostată, căi spermatice	trompe uterine, uter, vagin, corp clitoridian
Organe sexuale externe (Organe genitale)	penis, scrot + testicule	vulvă = glandul clitorisului, labii, muntele lui Venus, deschidere vaginală
Caracteristici sexuale secundare	păr facial, voce, musculatură, păr corporal	dezvoltarea sânilor, distribuția specifică a grăsimii
Hormoni	concentrație crescută a testosteronului	concentrație crescută a estrogenului

Dezvoltarea sexului copilului în perioada prenatală

În primele 5 săptămâni de sarcină, dezvoltarea embrionului este identică la toți copiii. Abia după această perioadă are loc diferențierea între embrionii feminini și cei masculini. La fete, se dezvoltă treptat, din arcul dintre picioare, organele sexuale externe: clitorisul, labiile mari și mici. Pentru a se încheia dezvoltarea mai trebuie să se formeze gonadele – ovarele respectiv testiculele. După a cincea săptămână de sarcină, în corpul unui embrion feminin se formează țesuturi care ajută la geneza uterului, a trompelor uterine și a porțiunii superioare a vaginului. În cazul unui embrion masculin, procesul este unul asemănător: se formează epididimul, ductele deferente și glandele seminale, iar țesuturile care sunt în plus se resorb.

„Ce va fi oare?”

Mulți părinți își doresc să afle deja din timpul sarcinii dacă viitorul lor copil va fi fetiță sau băiat. Cu toate acestea, la aproximativ 1 până la 2 copii din 1000, sexul biologic nu poate fi stabilit clar după naștere, doar pe baza organelor genitale (organelor sexuale externe). Vorbim în acest caz de intersexualitate sau variații ale caracteristicilor sexuale.

Intersexualitatea este un așa-zis „termen-umbrelă” pentru variații ale dezvoltării sexuale. Ea presupune existența trăsăturilor specifice ambelor sexe la o persoană, fie că acest lucru poate fi observat la nivelul organelor genitale (organelor sexuale externe) sau nu este vizibil din exterior, deoarece presupune modificări interne (ale organelor sexuale interne, ale gonadelor, modificări hormonale) sau la nivel cromozomial (cariotipul). Copiii care se nasc cu organe genitale intersexuale sunt și astăzi tratați în multe țări, prin metode chirurgicale sau hormonale, pentru a corespunde unuia dintre cele două sexe biologice, masculin/feminin. Tratatamentul chirurgical presupune o operație la nivelul organelor sexuale externe și/sau interne. Deoarece copiii în cauză nu își pot da consimțământul în privința acestor modificări, se pune problema, de exemplu de către Amnesty International, despre o încălcare a drepturilor omului: integritatea umană este „sacrificată” în favoarea normelor.

În ceea ce privește caracteristicile sexuale, avem așadar în realitate mult mai multe variante decât cele pe care le regăsim în tabelul de mai sus:

Caracteristici genetice	XX, XY, XXY, XXYY, XXXY
Glande sexuale (Gonade)	testicule + spermatozoizi, ovare + ovule
Organe sexuale interne	căi spermatice / trompe uterine, uter, vagin, prostată
Organe sexuale externe (Organe genitale)	penis / clitoris / faloclitoris, labii / scrot
Caracteristici sexuale secundare	distribuția grăsimii corporale, apariția părului facial, piept, voce, musculatură, apariția părului pe corp
Hormoni	testosteron, estrogen

Copiii mici și corpul acestora

Puțini oameni sunt conștienți de faptul că educația sexuală a copiilor începe încă din primele luni de viață - și anume atunci când adulții denumesc sau aleg să nu denumească anumite părți ale corpului. În această perioadă se pune baza unei imagini de sine pozitive și se asigură o trecere delicată, pozitivă, spre propria sexualitate de mai târziu.

Pentru majoritatea copiilor care au penis este absolut firesc să și-l atingă, să se joace cu el sau să se frece la organul genital. Copiii cu vulvă se freacă adesea de marginea scaunelor sau de animale de pluș. Aceste comportamente sunt normale, caracteristice vârstei. Copiii mai folosesc această formă de auto-stimulare și ca ajutor sau ritual înainte de a adormi. Mulți copii din această grupă de vârstă își stimulează organele genitale fiindcă această acțiune declanșează „senzații plăcute”. Dacă nu a apărut încă sentimentul de rușine, aceștia ar face asta și în public – la grădiniță sau la petrecerile din familie.

Părinții sau educatorii/educatoarele care reacționează la aceste comportamente cu o afirmație precum „Dacă acest lucru îți face plăcere, atunci te rog să îl faci în camera ta/într-un loc mai ferit etc.” le transmit copiilor că pot să își atingă orice parte a corpului, dar că există reguli și limite. Feriți-vă copiii de privirile adulților atunci când aceștia își explorează corpul. În cazul în care copilul dumneavoastră face acest lucru în mod excesiv, ar putea fi vorba de o lipsă a unei alternative pentru destindere/relaxare sau ar putea exista cauze organice. Cereți sfatul educatorului/educatoarei copilului sau adresați-vă unui centru de consiliere specializat în sexualitatea infantilă pentru o opinie avizată. În general, o modalitate bună de a începe o discuție pe tema educației o reprezintă cărțile cu imagini și mai târziu cele de specialitate.

Apar primele întrebări

Mai jos vă prezentăm câteva exemple de întrebări tipice ale copiilor, precum și posibile răspunsuri. Puteți folosi răspunsurile scrise cu verde în discuțiile cu copiii dumneavoastră. Propozițiile scrise cu negru reprezintă explicații pentru cititorii adulți/cititoarele adulte.

„Care este diferența dintre fete și băieți?”

„Majoritatea fetelor au vulvă, majoritatea băieților au penis și testicule.”

Răspunzând în acest mod, exprimați faptul că organele genitale arată diferit, dar țineți cont și de copiii intersexuali. Copiii observă diferențele dintre sexe deja de la o vârstă fragedă. Fiind vorba de lucruri noi, pe care atunci le descoperă, acestea li se par deosebit de interesante. Copiii doresc să „exploreze”, să „verifice” ceea ce au aflat și fac acest lucru mergând, de exemplu, împreună la toaletă. Folosirea cuvintelor de alint sau a unor termeni colocviali pentru organele genitale nu este greșită, însă copiii ar trebui să cunoască și termenii corecți. La această grupă de vârstă este vorba despre cuvintele ce denumesc organele sexuale externe, deci organele pe care le văd cei mici.

Vaginul reprezintă legătura dintre vulvă și uter și nu este vizibil, fiind unul dintre organele sexuale interne. Cunoașterea și folosirea corectă a acestui termen și, totodată, evitarea unor denumiri ale organelor sexuale care trezesc sentimentul de rușine, sunt importante în formarea unei imagini pozitive asupra propriului corp, întrucât nimeni nu ar trebui să se rușineze din cauza organelor sale genitale.

„Cum ies bebelușii din burtă?”

„Atunci când bebelușul este destul de mare, adică după aproximativ 9 luni, el coboară prin vagin ca să iasă din corpul mamei și să se nască.”

În cazul în care copilul vă întreabă dacă acest lucru este dureros, i-ați putea răspunde în felul următor:

„Nașterea este epuizantă atât pentru mamă, cât și pentru bebeluș, însă în momentul în care se naște un bebeluș, fericirea este atât de mare, încât nimic în afară de el nu mai contează.”

Copilul dumneavoastră s-a născut prin cezariană? Îi puteți explica acest lucru, folosind cuvinte simple, pe care să le înțeleagă, ca de exemplu:

„Deoarece nu stăteai cu căpșorul în jos înainte de naștere, doctorul a decis să îmi dea un medicament care m-a amorțit. Astfel a putut să îmi deschidă burta și să te scoată pe tine. La sfârșit, mi-a cusut burta înapoi.“

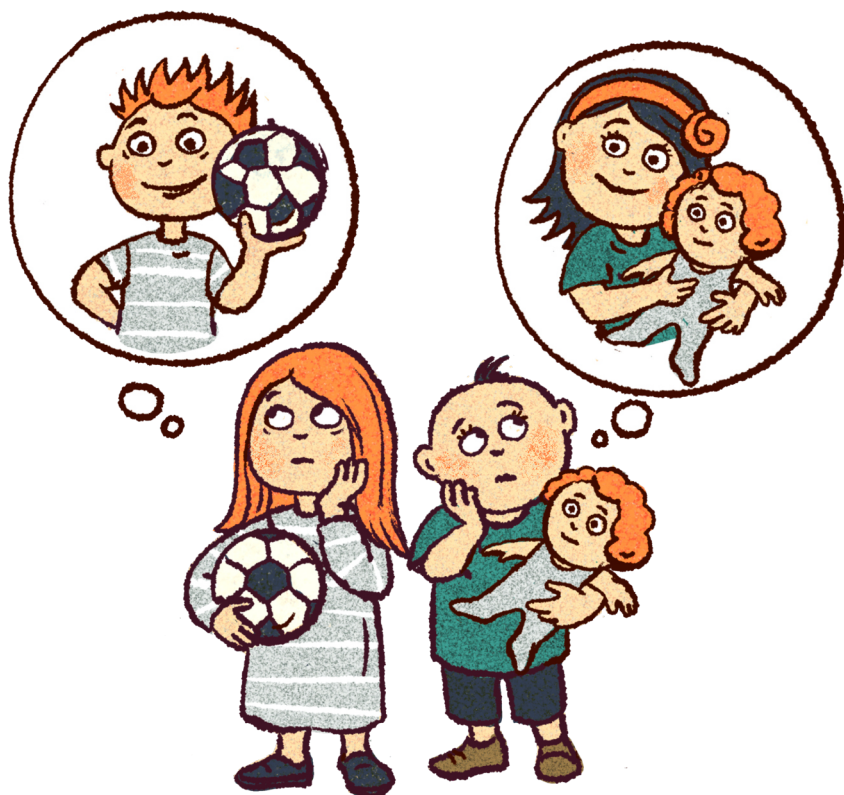
„Cum ajung bebelușii în burtă?”

„Când un bărbat și o femeie se iubesc foarte mult, ei se sărută și se îmbrățișează, uneori și dezbrăcați. Cei doi pot hotărî să se apropie și mai mult, iar în momentul acela penisul bărbatului pătrunde în vaginul femeii. Dacă aceștia continuă să stea îmbrățișați, din penis ies mulți spermatozoizi, care formează un bebeluș dacă întâlnesc un ovul.“

Este important să răspundeți la FIECARE întrebare a copilului atunci când apare aceasta. Nu trebuie să aveți un răspuns exact în momentul în care v-a fost adresată întrebarea, vă puteți crea o fereastră de timp, în care să vă informați sau să vă gândiți la un posibil răspuns. Când ați decis însă cum doriți să răspundeți, este bine să mergeți dumneavoastră la copil și să îi explicați ceea ce a dorit să știe.

Identitatea

Fiecare copil are un sentiment de gen

Copiii își dau seama foarte devreme că sexul și așteptările asociate cu acesta joacă un rol central în viața lor. Deja înainte de vârsta de 4 ani, copiii sunt capabili să se evalueze din perspectivă sexuală. Astfel, ei percep conștient diferențele în modul în care sunt tratați copiii, fetele pe de-o parte și băieții, pe de alta. Acest lucru influențează dezvoltarea identității de sine, comportamentul copilului și înțelegerea genului, precum și auto-clasificarea ca fată „adevărată” sau băiat „adevărat”. În psihologia dezvoltării, termenul „identitate de gen” este folosit în acest context.

Încă de la vârsta preșcolară, copiii observă că există unele diferențe în comportamentul și caracteristicile anatomice externe ale fetelor și băieților. Afirmările și comportamentele părinților influențează dezvoltarea identității de gen și se ajunge inevitabil la întrebarea a ceea ce definește un băiat adevărat sau o fată autentică, ce îl face pe fiecare din ei să fie astfel, ce jocuri preferă, cum se îmbracă și cum se comportă. Fetele, de exemplu, își dau seama când sunt laudate pentru hărnicia și atenția lor și primesc complimente pentru aspect, delicatețe etc. În mod similar, și băieții sunt influențați atunci când sunt încurajați să fie sălbatici, curajoși, îndrăzneți sau când li se transmite că „plânsul nu este masculin”.

La vârsta de aproximativ patru ani, această fază de observare este urmată de o perioadă în care copiii încep să se identifice cu propriul sex. Persoanele din grupul de același sex sunt preferate, de exemplu, ca parteneri într-un joc.

Ideea de fată „adevărată” sau de băiat „adevărat” se schimbă de-a lungul vieții în strânsă legătură cu propria dezvoltare fizică și în funcție de informațiile cu privire la diversitatea sexuală transmise de mediul social.

Identitatea de gen: Copilul meu este trans

Identitatea de gen, adică propriul gen perceput, este strâns legată de percepția de sine. Aceasta se dezvoltă în creier și nu este o decizie conștientă. Stephanie Brill și Rachel Pepper comentează într-un ghid pentru părinți: „Oamenii nu aleg să se simtă ca un băiat sau o fată sau ca ambele genuri sau niciuna din aceste variante. Ei sunt pur și simplu cine sunt.”

La unii copii, identitatea de gen nu se potrivește cu sexul biologic, respectiv cu anatomia. Acești copii sunt numiți copii trans/ transsexuali/ transgender.

Identitatea de gen se dezvoltă simultan cu competența lingvistică. Prin urmare, copilul dumneavoastră vă poate spune care este poziția sa în exprimări de felul: „Mama, eu nu sunt băiat, penisul va cădea în curând, oricum.” sau „Vreau un penis de la Moș Crăciun.” Astfel de declarații pot varia în ceea ce privește formularea sau frecvența, important este ca acestea să fie auzite.

Rețeaua transgender din Elveția recomandă părinților să fie răbdători, să-și ia timp să asculte bine și să continue să ofere dragoste părintească, dacă suspectează că fiul/fiica lor este trans. Părinții copiilor trans care și-au unit forțele în Germania în cadrul asociației Trakine e.V., afirmă: „Pentru noi, nevoile copiilor noștri sunt prioritare, sunt semnalele pe care le exprimă aici și acum. Acestea includ, în primul rând, recunoașterea genului pe care îl

desemnează, expresia de gen aleasă și, dacă este solicitată, chiar ajustarea aspectului fizic la percepția copilului asupra sexului.”

Luați în serios atât copilul, cât și comentariile sale și ajutați-l să contacteze alte persoane. Dacă aveți întrebări despre acest subiect, vă recomandăm să contactați Transgender Europe, deoarece informațiile din fiecare țară și contactele cu inițiativele din țara dumneavoastră sunt disponibile aici.

Cartea pentru copii „I Am Jazz” („Eu sunt Jazz”) o are drept co-autoare pe Jazz Jennings la vârsta de 14 ani. Din punct de vedere biologic, ea s-a născut băiat și știa încă de la vârsta de doi ani că este trans. Cu acest volum publicat în 2014, Jennings dorește să încurajeze copiii care sunt la fel de îngrijați ca și părinții lor (ISBN: 978-0803741072).

Copiii învață genul social

Diverse cercetări arată că noi, oamenii, ne ocupăm diferit de fete și băieți și îi clasificăm adesea în categorii după criterii stereotipe. Acest lucru nu este întotdeauna ceva greșit, însă ar trebui relativizat încă de la nivelul preșcolar. După cum demonstrează un experiment recent al profesorului de psihologie Kristin Shutts din Madison, această grupă de vârstă este deja influențată de percepția de gen. Fetele și băieții de trei ani au văzut pe un monitor, pe rând, o fată și un băiat care țineau în mână un obiect, pe care copiii nu-l cunoșteau. Băiatul a spus, „Numele meu este Ben. Îmi plac Spoodles, Spoodles sunt mâncarea mea preferată.”, iar fata: „Numele meu este Betsy. Îmi plac Blickets. Blickets sunt mâncarea mea preferată.” Ulterior, copiii care au vizionat clipul au fost întrebați ce ar alege. 65% dintre băieți au optat pentru Spoodles și 85% dintre fete au optat pentru Blickets. Ei nu cunoșteau mâncarea și probabil și-au bazat decizia pe sexul copiilor.

Dar fetele și băieții? Este diferența dintre ei înăscută sau educată? Cercetătorii încă nu au ajuns la un consens în această privință, dar se presupune că o parte este determinată genetic, iar cealaltă de influențe sociale. Există încă o tendință ca băieții să fie crescuți altfel decât fetele. Băieții sunt considerați mai duri și mai puternici; ar trebui să aibă genunchii juliți și să nu se plângă din pricina aceasta. Fetele sunt considerate mai deschise la comunicare și, prin urmare, li se vorbește mai devreme și mai mult. Acest lucru înseamnă că preșcolarii sunt adesea clasificați și tratați involuntar și destul de natural în funcție de sexul lor. Corect ar fi ca orice copil să fie tratat în funcție de preferințele și talentele sale, abilitățile sau atașamentele individuale. Chiar dacă tu, ca părinte, vei încerca să oferi fetelor și băieților provocări diverse, probabil vei constata că fiicele sau fiii tăi adoptă în op-

țiunile lor stereotipuri de gen. Acest lucru este legat de dezvoltarea sentimentului de gen și procesul asociat de autodescoperire la vârsta de trei până la patru ani. Cu toate acestea, cu cât copiii cresc, cu atât reacționează mai nuanțat când se pune problema alegerii hainelor și jucăriilor, de exemplu, și nu aleg obiecte sau culori care par să aparțină sexului opus.

Fiiți un model în a face lucruri fără explicații sau referire la repere legate de gen (de exemplu bărbații pot folosi fierul de călcat și femeile pot meșteri prin casă). Oferiți îndrumare răspunzând din timp întrebărilor și menținând rolurile de gen cât mai lax. Lăsați copiii să experimenteze cu roluri de gen. De exemplu, evitați remarci precum „Fetele/băieții nu poartă așa ceva” în timp ce vă îmbrăcați, ci căutați să dați celor mici anumite sarcini în funcție de abilitățile și interesele lor individuale.

Sentimentele

Dacă sunt educați din punct de vedere sexual de la bun început, copiii învață valoarea contactului fizic, înțeleg ce înseamnă intimitatea, apropierea și starea de bine asociată cu acestea. Copiii învață, de asemenea, să distingă între sentimentele plăcute și cele neplăcute, precum și între persoanele familiare și străini. Această capacitate continuă să se dezvolte cu vârsta. Ca orice părinte, dumneavoastră transmiteți conștient și inconștient, involuntar, prin modul în care reacționați, mesaje despre sentimente și emoții, vorbiți și acordați sau nu acordați atenție diverselor situații. Astfel se realizează, direct sau indirect, conștient sau nu, educația sexuală a copiilor care vă urmăresc.

Copiii au dreptul la sentimente. La această vârstă, ei nu fac distincție între o senzație în abdomen și un gând rațional care reflectă un sentiment. Astfel, ceea ce simt ei este o experiență holistică a unui sentiment. Este important să vorbim cu cei mici despre sentimente precum bucuria, durerea, frica și chiar furia. Arătați curaj în exprimarea sentimentelor față de copii, fie că e vorba despre frică, durere sau bucurie. Acest lucru clarifică unele incertitudini ale copiilor, faptul că sentimentele fac parte din viața noastră și pot fi exprimate, chiar și de către băieți și bărbați. Când le explicați copiilor ce simțiți, ei învață, de asemenea, să verbalizeze sentimentele, adică să le atribuie o anumită denumire. Acest lucru îi face capabili să exprime și să decodeze corect exprimarea sentimentelor.

Sentimentele copilului trebuie respectate întotdeauna. Chiar dacă aveți impresia că e nepotrivit să lăsați această libertate copilului, el știe exact când este fericit, cu cine dorește să se joace sau cine este noul său prieten sau prietenă.

Importanța atașamentului

Între patru și șase ani, mulți copii descoperă, de asemenea, dragostea pentru părintele de sex opus sau pentru o persoană cunoscută de sex opus, acest lucru putând începe deja la vârsta de trei ani. Nu este neobișnuit pentru părinți să audă expresii precum „Când voi fi mare, mă voi căsători cu tine!” În acest fel, copilul arată cât de important este părintele pentru el și își exprimă dragostea. Acest sentiment poate evolua în așa manieră încât gelozia se poate manifesta de timpuriu la copii, care își revendică părintele numai pentru ei înșiși. Acest lucru poate fi observat la contactul cu alți copii, printr-o declarație de felul: „Dă-te la o parte, aceasta este mama mea!” De asemenea, sentimentele pot fi atât de puternice încât copilul dumneavoastră să nu mai vrea să vă dea drumul și, de exemplu, să dorească să doarmă

cu dumneavoastră în fiecare noapte în pat. Acest comportament al copiilor față de părinți poate fi neplăcut, dar este important de știut că cel mic/cea mică nu se comportă astfel în mod intenționat.

Comportamentul descris este o expresie a sentimentelor, deși infantile, totuși foarte serioase, care exprimă atașamentul și apartenența. Demonstrați copilului printr-o atitudine iubitoare și înțelegătoare că relația dintre dumneavoastră și copil va rămâne neschimbată, independent de celelalte relații (de prietenie sau față de partenerii dumneavoastră de relație). Se poate întâmpla, de asemenea, ca, în loc de un părinte, copilul să aleagă o altă persoană cunoscută față de care să-și exprime afecțiunea profundă, coplesind-o cu dovezi de dragoste constante. Monitorizați aceste relații, astfel încât să nu apară confuzii de interpretare. Mai ales în această etapă, proximitatea este extrem de importantă pentru copii. În același timp, este esențial ca ei să învețe că au dreptul de a stabili limite și de a spune „nu”. Copiii ar trebui să fie împuterniciți și încurajați să-și dezvolte autonomia. De exemplu, vă puteți încuraja cu dragoste copilul să doarmă în patul lui sau să petreacă timp cu o altă persoană de încredere.

Copiii descoperă limitele și apare sentimentul de rușine

La această vârstă, relațiile cu cei de aceeași vârstă devin din ce în ce mai relevante. Mulți copii au contacte noi la grădiniță, la locul de joacă sau în cartier. În aceste grupuri, ei învață cum să se comporte și ce reguli sociale să urmeze. Majoritatea copiilor se bucură de interacțiunea cu ceilalți, iar jocurile de rol au o semnificație specială. Ele pot ajuta la procesarea experiențelor sau la reducerea temerilor.

Din curiozitate, copiii își explorează propriile corpuri sau pe cele ale altor copii. Trebuie să existe însă reguli clare pentru toți cei implicați în aceste jocuri. Acest lucru îi aduce în contact cu subiectul „frontierelor”. Copiii învață să accepte limitele altor copii, precum și să-și stabilească propriile limite.

Sentimentul de rușine se dezvoltă la vârsta de trei până la patru ani. Această evoluție continuă la vârsta școlară, uneori chiar până înainte de pubertate. Ca și în alte faze de învățare, copilul se descoperă ca ființă independentă. Acesta este un pas important. Rușinea are rol de protecție. În acest fel, oamenii își apără intimitatea și statutul privat al corpurilor lor. Asigurați-vă că intimitatea este privată, dar nu este un tabu. În această etapă, copilul dumneavoastră ar trebui să cunoască și să poată să denumească toate părțile corpului său. Copiii ar trebui să știe, de asemenea, că au voie să-și atingă propriul corp, fără excepții. Cu o atitudine deschisă în această privință, copilul dumneavoastră va ști: „Acasă pot pune întrebări – indiferent de subiect.”

În interacțiunea cu alți copii sau cu persoanele apropiate, copiii descoperă limitele. Acest lucru este, de asemenea, vizibil atunci când aduc acasă așa-numitele cuvinte „murdare”. Copiii observă că pronunțarea acestor termeni declanșează o anumită reacție la adulți. Adesea, copiii nu cunosc sensul cuvintelor. Ei se concentrează asupra reacției provocate la rostirea cuvântului „murdar”. Acest lucru este considerat amuzant și, mai presus de toate, interesant. Întrebarea pe care și-o pun este: „Oare cum vor reacționa mama și tata? Voi avea probleme?” Pentru a testa aceste limite, cuvintele sunt repetate și utilizate în situații speciale, neplăcute pentru părinți, de exemplu la locul de joacă.

În abordarea expresiilor sexualizate, puteți urma trei pași:

- 1. Pronunțați și dumneavoastră cuvântul cu voce tare (acest lucru "dezamorsează" deja cuvântul).*
- 2. Explicați cuvântul pe înțelesul copilului.*
- 3. Oferiți, ca alternativă, un sinonim.*

Aici ar trebui să rămâneți la „mesaje personale” și, de exemplu, puteți spune: Nu-mi place expresia „și-o trag”, pe care ai folosit-o. Mi se pare jignitoare. Mai bine spunem „se culcă împreună”.

Copiii sunt curioși

Interesul pentru reproducere devine din ce în ce mai evident la această vârstă. El se remarcă mai ales în cazul în care familia așteaptă încă un copil sau atunci când în cercul de cunoștințe/prieteni o persoană rămâne însărcinată. S-ar putea să fiți copleșiți de întrebări pe acest subiect. Copilul nu face diferența între întrebările despre corp și reproducere și chestiuni

dintr-un alt domeniu de interes. Prin urmare, este posibil ca aceste întrebări să apară în situații nepotrivite, de pildă când faceți cumpărături și stați la rând la casă. Aici este important să îi semnalati cu dragoste și apreciere copilului că este în regulă să pună toate întrebările. Puteți sta liniștit, răspunsul nu trebuie dat imediat. Reveniți însă la întrebare într-un alt moment. De exemplu, după ce ați ajuns acasă, atunci când cumpărăturile sunt la locul lor și aveți timp pentru o scurtă discuție. Sunteți într-o situație în care i-ați rămas dator copilului cu un răspuns; nu așteptați repetarea cererii – pentru că, între timp, copilul poate fi deja în căutare de răspunsuri din alte surse de informare, pregătite pentru satisfacerea setei sale de cunoaștere. Este important să-i transmiteți copilului dumneavoastră că sunteți un partener de încredere: „Poți să-mi pui toate întrebările în orice moment, îți voi răspunde!”. Atunci ar trebui să vă și țineți de cuvânt.

Secrete bune și secrete rele

Copiii au nevoie de posibilitatea de a se retrage. Probabil că și copilul dumneavoastră a construit entuziasmat, la un moment dat, peșteri sau corturi din păături și scaune. De asemenea, copilul are nevoie de secrete. Acestea ar trebui să fie secrete care nu fac rău și nu apar ca urmare a violenței sau amenințării. Secretele frumoase și bune la copii sunt cele care reprezintă ceva interesant în lumea lor, fac parte din ea. Acestea promovează autonomia și delimitarea și sunt importante pentru formarea propriei personalități. Cei mici își exprimă sentimentele altfel decât adulții, rareori prin limbaj. Copiii se exprimă prin comportamentul lor, pictează imagini sau comunică prin intermediul jocului. Prin urmare, este important să acordați atenție comportamentului copilului dumneavoastră. Dacă observați ceva neobișnuit, ascultați-vă bănuiala și faceți investigații.

Nu înseamnă nu

Copiii au dreptul la și, de asemenea, dorința de intimitate. Acest lucru se poate referi la corp - „Corpul meu – el îmi aparține mie”. Copilul își manifestă dorința de a merge la toaletă singur, de a face duș fără ajutor, de a se juca în propria cameră sau în „peștera” construită. Ca părinte, ar trebui să respectați și să-i asigurați copilului acest drept. Chiar dacă aveți convingerea că cel mic nu este curat atunci când face duș singur, dojeniți-l cu dragoste dacă observați că nu s-a spălat bine, fără a-i denigra inițiativa. Exclueți atingerile, masajul, sărutul, giugiuleala sau gâdilatul făcute împotriva dorinței copilului. Doar copilul poate decide dacă și când își dorește o îmbrățișare. Totuși, contactele ferme pentru evitarea unui pericol iminent sunt necesare.

Abuzul nu vine de la persoane necunoscute; 80-90% din cazurile de abuz au loc în mediul apropiat al copilului. De exemplu în familie, în cercul de cunoscuți sau în instituții. În cazul abuzului sexual, un copil este neputincios față de adult. Mai ales atunci când copilul vorbește despre incident și nu este luat în seamă sau în serios. Copiii trebuie să dea semnale de până la opt ori înainte ca un adult să le dea atenție și crezare. Dacă observați ceva ciudat, nu neglijați bănuiala. Urmăriți cu atenție situația și rămâneți vigilenți.

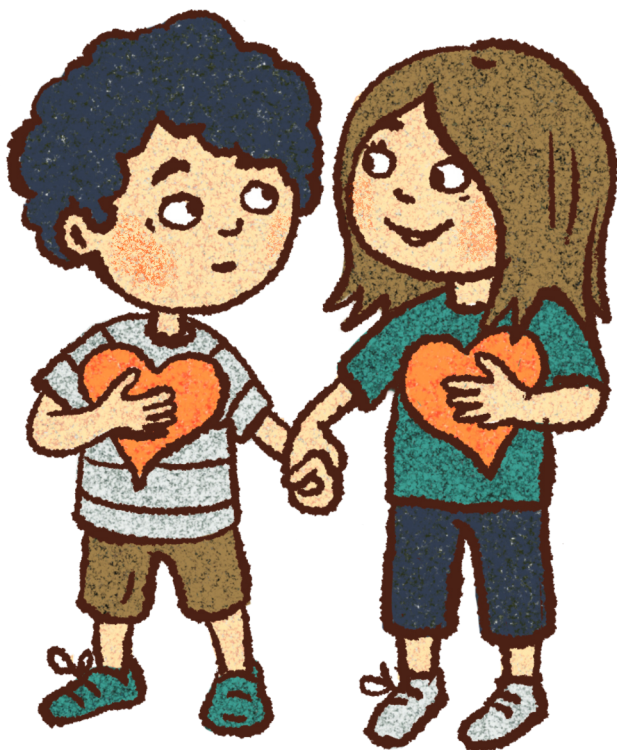
Pentru dezvoltarea unei percepții pozitive asupra propriului corp, precum și pentru promovarea abilității lingvistice, copilului trebuie să îi fie cunoscute cuvintele corespunzătoare părților corpului. Astfel, el are posibilitatea de a denumi o nevoie sau un disconfort. O afirmație precum „poți să mă atingi pe braț, dar nu pe burtă” ar trebui să fie ceva firesc. Genul acesta de comunicare include și denumirea organelor genitale externe.

Copiii au dreptul să spună NU chiar și oamenilor de încredere. Spuneți și dumneavoastră NU, astfel încât copiii să-și poată apăra cu încredere poziția chiar și în situații extreme. Fraze de genul „Nu vreau asta” / „Nu, nu merg cu” sau „Nu-mi place” pot fi exersate și practicate frecvent. Pentru a-și întări încrederea în sine, copilul trebuie să fie capabil să spună aceste propoziții dacă simte nevoia s-o facă. Chiar dacă dumneavoastră aveți impresia că uneori nu e momentul potrivit.

Pe de altă parte, puteți aprecia, de asemenea, bucuria de exhibare specifică la copiii mici. Ei sunt mândri de corpul lor și se simt confortabil în acest trup. Bucurați-vă când îl descoperă! Orientați-i cu blândețe și apreciați nuditatea în anumite limite, prin stabilirea de reguli cu privire la locul și momentul în care goliciunea trupului este acceptată. De asemenea, puteți trasa cu amabilitate limite clare.

Dragostea

Fiecare copil are propriul său ritm în ceea ce privește dezvoltarea fizică și psihosexuală (Introducere, dezvoltarea psihosexuală). În calitate de părinți, dumneavoastră veți însoți și susține această dezvoltare individuală. Trebuie să țineți întotdeauna cont de faptul că sexualitatea copilului și cea a adulțului sunt două aspecte distincte. Copiii au reacții fizice similare, dar ei atribuie o semnificație foarte diferită acestor experiențe: ele fac parte din cunoașterea propriului corp (Corpul). Ca părinte, este important să nu priviți acțiunile cu conotație sexuală ale copiilor prin prisma sexualității adulților. Dezvoltarea sexuală se produce în principal în domenii non-sexuale – cum ar fi experiențele de satisfacere a nevoilor de bază și percepția corporală. Acestea sunt la fel de mult parte a acestei dezvoltări ca și relațiile interpersonale și experiențele de apropiere și securitate.

La vârsta de aproximativ patru ani, copiii sunt interesați de sexe și de organele sexuale. Ei doresc să încerce modul în care rolurile de gen sunt modelate în viața de zi cu zi și în comportamentul social. Părinții, prietenii și cunoscuții sunt modele de urmat. Prin intermediul jocului de rol, copiii stabilesc indirect contactul unul cu celălalt, învață să se pună la încercare unii pe alții, se lovesc de limite. Ei descoperă regulile de conviețuire și au posibilitatea de a testa și aplica aceste reguli - un pas important în înțelegerea conviețuirii sociale. Începând cu vârsta de patru ani se leagă prietenii solide, de obicei în grupuri omogene. Tratarea acestor prietenii și sentimentele copiilor de această vârstă cu respect și considerație constituie o sarcină importantă a adulților. Când copiii spun că își iubesc prietenul sau prietena, declarațiile lor nu trebuie ridiculizate sau minimalizate. A nu lua în serios sentimentele frumoase și plăcute poate genera confuzie și dezamăgire. Pentru copii, sentimentele de gelozie și dezamăgire, visuri și afecțiuni sunt foarte serioase.

Dezvoltarea cognitivă a copiilor progresează, copiii nu mai înțeleg lumea doar prin intermediul corpului și simțurilor, ci și cognitiv. Acest lucru este demonstrat de faptul că adulții sunt asaltați cu întrebări de tipul „de ce”. Alteori, copiii pot să nu pună întrebări deloc. Copiii se dezvoltă diferit. Ca părinți, aveți responsabilitatea de a stimula conversațiile. Cu aceste ocazii, trebuie să țineți cont de limitele și nevoile copilului.

Conversația și sentimentul de încredere sunt mai importante decât răspunsurile formulate perfect. Scopul este acela de a-i transmite copilului că întrebările și, mai presus de toate, el însuși este luat în serios și respectat. Acesta este modul în care se construiește încrederea și asigurarea dumneavoastră că cel mic poate veni oricând și cu orice curiozitate să vă întrebe ce dorește să știe – un aspect important mai ales atunci când copiii se confruntă cu o hărțuire sau o agresiune. Dacă nu poate adresa întrebări sau vorbi despre experiențe ori observații, la copil se va instala muțenia, lipsa de cuvinte. I se va părea dificil sau chiar imposibil să comunice cu dumneavoastră în cazul în care i se întâmplă ceva rău sau din orice alt motiv.

Întrebările despre sexualitate și reproducere reprezintă adesea o mare provocare pentru părinți, deoarece răspunsul corect nu este întotdeauna pregătit. Următoarele sfaturi se pot dovedi utile:

- *Nu țineți prelegeri lungi. Ascultați cu atenție ceea ce dorește să afle copilul dumneavoastră. De obicei, un răspuns simplu este suficient.*
- *Consultați cărți sau alte materiale. Acest lucru vă va ajuta să găsiți cuvintele potrivite și copilul dumneavoastră va dezvolta o*

explicație despre chestiunea în discuție.

- *Fiți sincer dacă nu știți cum să explicați ceva. Spuneți-i copilului că vă gândiți la asta și că veți reveni cu un răspuns.*
- *Rămâneți fidel adevărului și fiți precis. Înfrumusețările sau afirmațiile inexacte generează confuzie și, mai târziu, va trebui să lămurii neînțelegerile și să oferiți explicații suplimentare.*
- *Dacă puneți întrebări sau răspundeți cu întrebări, copiii vor observa că sunt considerați interlocutori cu drepturi egale și că opinia lor contează.*
- *Profitați de oportunitățile de a stimula conversațiile. Observații precum „Ești prea mic pentru acest lucru” sau „Nu înțelegi tu așa ceva” ar trebui să fie evitate cu orice preț. Subestimându-l din postura de părinte, îi veți transmite copilului că nu e încă pregătit, ceea ce va avea o influență negativă asupra încrederii în sine. Copilul nu va mai veni la dumneavoastră cu întrebări, ci va căuta răspunsuri la alte persoane sau în alte moduri.*

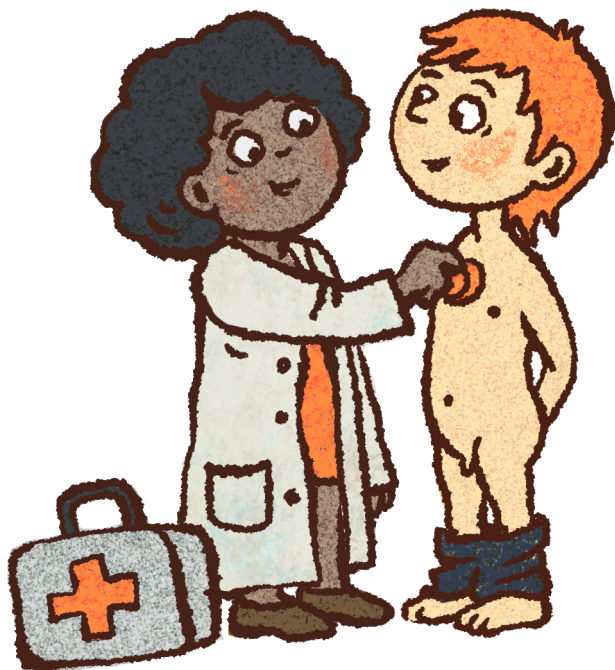
Jocuri de explorare

Copiii își pot potoli curiozitatea privitoare la propriul corp prin jocuri de explorare, așa-numite jocuri „de-a doctorul”. Aceste jocuri satisfac nevoia de tandrețe și intermediază exercițiul de intrare în anumite roluri. Pentru copii, acesta este doar un joc la fel ca alte jocuri. Ei testează ceea ce au observat și consideră interesant. Astfel, comportamentul adulților, de exemplu sărutul și îmbrățișarea sau jocul de rol pentru nuntă vor fi imitate.

Reacția adulților poate provoca sentimente negative de vinovăție sau rușine, astfel încât copiii vor încerca să tăinuiască jocul „de-a doctorul”. O abordare deschisă a sexualității și educația sexuală de succes fac posibilă deschiderea și sinceritatea copiilor, astfel ca ei să nu simtă că trebuie să ascundă ceva. Doar în acest fel, copiii vor putea să experimenteze prin joc propriile experiențe sau fantezii.

Este important ca cei mici să fi învățat să-și cunoască propriile limite și să accepte limitele altora. În cazul în care curiozitatea a fost satisfăcută, alte jocuri redevin interesante – pentru că jocurile de explorare și-au pierdut misterul și fascinația.

În principiu, ar trebui să permiteți jocuri de explorare a anatomiei corpului.

De asemenea, puteți oferi copiilor posibilitatea de a se juca nestingheriți și fără a fi ținută permanent sub observație. Ca în orice joc, trebuie stabilite reguli:

- ▶ Jocul este voluntar pentru toată lumea.
- ▶ Niciun copil nu trebuie convins sau forțat. Șantajul („dacă nu vrei, nu mai ești prietenul meu”) este, de asemenea, interzis.
- ▶ „Nu” înseamnă „nu” și este acceptat de toți.
- ▶ Jocul poate fi întrerupt sau încheiat în orice moment.
- ▶ Fiecare manifestă grijă și atenție în relația cu ceilalți, nimic nu trebuie să provoace durere și nimic nu este introdus într-o deschidere a corpului.
- ▶ Copiii trebuie să aibă un raport similar de vârstă și autoritate, adică aproximativ aceeași vârstă, dezvoltare sau înălțime.

Adulții ar trebui să intervină numai în cazul în care cei mici sunt obligați să se joace împotriva voinței lor sau sunt convinși de copii mai mari ori în cazul în care jocul merge dincolo de nivelul inocent de explorare și, de exemplu, un copil ia în gură penisul altuia.

Agresiunea sexuală în rândul copiilor

Agresiunile sexuale pot apărea și în rândul copiilor. Diferențiem patru categorii de agresiune: agresarea din exuberanță; evenimentul acut; agresiunea intenționată și agresiunea exercitată de către un copil afectat de un abuz anterior. Un abuz din exuberanță nu este considerat violență sexuală, ci o încălcare a limitelor. Motivul este de multe ori explicabil prin faptul că propriul interes sexual, curiozitatea unui copil sunt atât de puternice, încât limitele celui alt copil sunt violate. Asemenea încălcări ale limitelor pot apărea atunci când copiii se joacă împreună, de exemplu în jocurile de explorare. Un copil vrea să se oprească sau să nu continue, celălalt vrea să meargă mai departe, tocmai pentru că situația este atât de interesantă – și, prin urmare, nu se oprește. Astfel de situații necesită, de asemenea, intervenția adulților.

Acordați o atenție deosebită caracteristicilor principale centrale ale agresiunilor dintre copii: abuzul de putere și participarea neconsimțită. La adulți, participarea neconsimțită pare a fi ușor de recunoscut. În cazul în care raporturile sexuale sunt violente, protestele sunt clare și exprimate vocal, iar abuzul poate fi simplu de identificat. La copii, se poate întâmpla ca jocul să se desfășoare sub presiune și unii să fie obligați să participe la „joc” împotriva voinței lor. În cursul desfășurării, natura voluntară a unei participări poate dispărea și activitatea poate continua fără acordul unora dintre actanți. Un decalaj de putere sau o ierarhie între copii este influențată de diverși factori și reprezintă de obicei un fenomen normal. Dar dacă acest decalaj de putere este exploatat și transformat în abuz, cu scopul de a leza intenționat limitele unor participanți la joc sau pentru a împiedica exprimarea vocală a rezistenței și respingerii, atunci intervenția adulților este necesară și obligatorie.

Atunci când interveniți, ar trebui să vorbiți cu cei mici despre reguli și despre motivele intervenției dumneavoastră. Competențele și posibilitățile de experimentare ale copiilor ar trebui extinse, de exemplu, cu jocuri pe teme de stabilire a limitelor sau cu jocuri despre emoții și sentimente. În cazul în care jocurile de explorare capătă nuanțe de constrângere, acest lucru poate fi un indiciu pentru abuzuri anterioare, de care nu știți. De asemenea, este posibil ca unii copii să proceseze prin joc o experiență, cum ar fi accesul întâmplător la pornografie sau observarea unor raporturi sexuale între adulți. Clarificați situația și solicitați ajutor în centrele de consiliere.

Respectați regula fundamentală: copilul afectat de abuz are prioritate. Dreptul său la alegere, sentimentele sale, poate și corpul său au fost abuzate. Copilul agresat are nevoie acum de asigurarea că el nu poartă vreo vină. Judecați precum „Sunt implicați întotdeauna doi în treaba asta!” sau „Și TU ce-ai făcut?” sunt nepotrivite, tocmai pentru că, în cazul său, decalajul de putere a fost exploatat. Copilul afectat are nevoie de atenție emoțională și spațiu suficient pentru a-și exprima sentimentele. Trebuie să simtă că i se acordă credibilitate. Doar așa el poate trece peste incident.

Copilul agresor trebuie oprit, iar comportamentul său trebuie discutat împreună cu acesta. Numai așa, el poate învăța că puterea sa încetează de îndată ce intervine un adult. Va trebui să învețe că a greșit comportându-se în acel mod. Asigurați-vă că redați întâmplarea la începutul conversației, așa cum a fost ea descrisă de către copilul agresat. Nu întrebați de la început „Ce s-a întâmplat?” – de obicei nu există răspunsuri clarificatoare și copilul este propulsat într-o stare de negare și atitudine defensivă. Oferiți copilului agresor spațiu suficient pentru a completa sau descrie ce s-a întâmplat din punctul său de vedere. Asigurați-vă că micul agresor simte în mod clar că nu vă îndoiiți de credibilitatea copilului agresat. Întrebări despre motivele agresiunii (de ce) nu sunt recomandate, ele tind să conducă la justificări, or agresorul-copil, de obicei, nu poate răspunde el însuși la această întrebare. Trebuie clar precizat că un astfel de comportament nu este corect și trebuie evitat. Să fie limpede că dumneavoastră, ca adult, respingeți comportamentul, nu copilul în cauză.

Violența sexuală

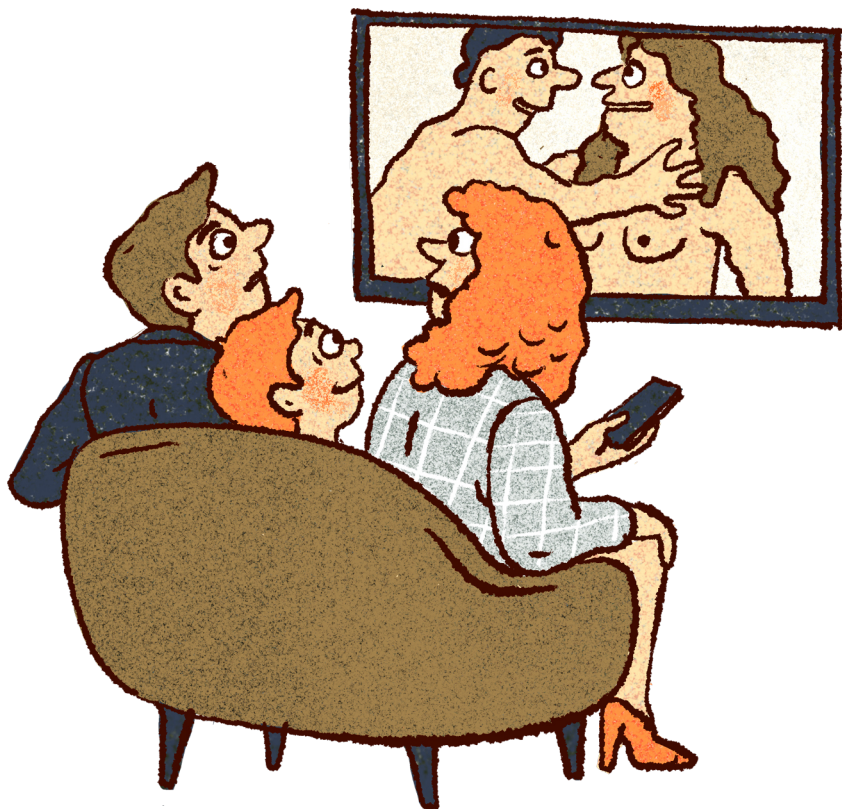

Violența sexuală este orice act sexual exercitat asupra sau în fața copiilor împotriva voinței lor, act la care ei nu pot consimți în cunoștință de cauză. Așadar, abuzatorul folosește o poziție de putere pentru a-și satisface propriile nevoi sexuale, în detrimentul copilului. Agresiunile sunt multiple: hărțuirea verbală, comportamentul voyeurist, atingerea zonei genitale sau a pieptului, până la atacuri grave, precum violul.

Abuzul sexual începe acolo unde contactul cu minorii este căutat și continuă deoarece sau chiar dacă în urma acestei întâlniri adultul este excitat sexual. Cert este că adulții fac evaluarea propriei lor excitații – și nu copiii. Această responsabilitate nu poate fi transferată minorilor, deoarece ei nu pot evalua efectele acțiunilor lor. Sarcina adulților este de a-i proteja pe copii de consecințele dăunătoare ale contactului.

Educația sexuală timpurie are un impact major în prevenirea violenței sexuale. Copiii care își cunosc propriul trup, cei bine informați, cei care pot

distinge între sentimente plăcute și sentimente neplăcute și stăpânesc terminologia noțiunilor sexuale - aceia sunt cel mai bine protejați de o posibilă agresiune sexuală; ei pot raporta un abuz și pot solicita ajutor.

Copiii experimentează sexualitatea în mass-media

Copiii se confruntă, mai ales în afara familiei, cu reprezentări ale erotismului și sexualității, imagini pe care le pot percepe, dar nu le înțeleg încă. Părinții trebuie să fie informați despre aceste semnale din mass-media și să abordeze subiectul în prezența copiilor. În acest fel, experiențele celor mici în privința sexualității, rolurilor de gen și stilului de viață pot fi dobândite și din familie, nu doar din oferta publicitară. O sănătoasă încredere în sine reprezintă condiția evitării pericolelor posibile.

Sprrijiniți-vă copilul cu următoarele mesaje:

„Sunt important, adorabil și bun așa cum sunt.” Un copil care este iubit pentru sinele său și nu pentru abilitățile sau realizările sale de către cei care îi cunosc și punctele forte și punctele slabe își poate exprima liber propria opinie și poate spune NU.

„Pot să spun NU. Eu stabilesc care atingeri îmi plac și care nu.” Încurajați-vă copilul să-și perceapă și să-și apere propriile limite.

„Îmi cunosc emoțiile/sentimentele și am încredere în ele.” Copiii ar trebui să fie capabili să-și cunoască sentimentele, să le distingă și să le exprime.

„Cunosc secrete bune și secrete rele; vorbitul poate ajuta și tăcerea nu schimbă nimic.” Învățați-i pe copii ce secrete pot fi spuse, că obținerea ajutorului este un semn de putere și că există oameni care îi ascultă, îi cred și îi ajută.

„Știu despre ce este vorba, pot pune întrebări și am voie să vorbesc despre orice.” Copiii educați știu cui aparține sexualitatea – adolescenților mari și adulților. Ei înțeleg că actele sexuale cu minori nu trebuie să existe. Ei cunosc regulile și limitele, pot spune lucrurilor pe nume și nu sunt ușor de păcălit.

Copiii ar trebui să învețe să asculte de intuiția lor spontană. Ei trebuie să știe că există, din păcate, persoane care nu doresc să le facă niciun bine atunci când pretind atingerea penisului sau a vulvei, oameni care doresc să arate copiilor organele genitale sau materiale pornografice. Asigurați-l pe copilul dumneavoastră că deține puterea de a decide cine îl poate atinge și că are dreptul de a se apăra. O mare parte din agresiunile sexuale au loc în cercul familial extins, fiți conștienți de acest lucru. De aceea, copiii au nevoie de persoane de contact din afara familiei, în care pot avea încredere și care le pot oferi ajutor. Este responsabilitatea părinților și a confidenților să recunoască o problemă și să ajute copilul aflat într-o situație dificilă. Căutați și solicitați ajutor profesionist și expertiză în ofertele locale de asistență.

Comportamentul copiilor care au experimentat violența sexuală variază în funcție de vârstă și personalitate. Puțini sunt copiii care vorbesc, odată ce au trecut printr-o violență sexuală. Vor fi mai degrabă predispuși să facă insinuări, deoarece le lipsesc termenii pentru a nara ceea ce s-a întâmplat. Tocmai din acest motiv, indiciile sunt adesea descifrate eronat. Rețineți că cei mici nu inventează un abuz sexual de la sine. Unii nu observă nimic,

alții se schimbă sau prezintă tulburări, cum ar fi: insomnie, dureri abdominale fără cauză precisă, (din nou) enurezis nocturn, regresia de limbaj, anxietate, retragere sau agresiune, reconstituirea actelor sexuale sau limbajul sexualizat. Aceste semne pot avea însă și alte cauze.

Dacă simțiți că asupra copilului dumneavoastră a fost comis un abuz, luați acest sentiment în serios și acționați:

Găsiți o persoană de încredere cu care să interacționați.

Arătați-i copilului că vi se poate destăinui.

Spuneți-i că sunteți îngrijorat pentru că ați observat schimbări.

Rămâneți calm și permiteți-i copilului să vorbească despre secrete bune și rele. Explicați-i că obținerea de ajutor nu înseamnă păcădă sau trădare. Copilul trebuie să simtă că este crezut.

Nu puneți presiune pe copil.

Spuneți-i că știți ce înseamnă un subiect stresant și că sunteți rezistenți la asemenea subiecte.

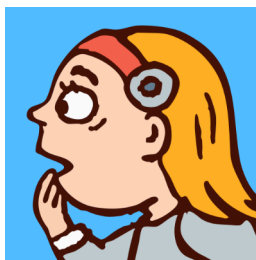
Nu confrunțați niciodată copilul cu posibilul autor sau cu posibila autoare al/ a agresiunii.

Solicitați ajutor și sprijin în centrele de consiliere, online sau telefonic. Interesați-vă în ce măsură conducerea grădiniței sau alte persoane ar trebui informate.

Aplicație pentru copii

Cu ajutorul aplicației noastre, copiii descoperă într-un mod distractiv, jucăuș și potrivit vârstei lor informații relevante despre corp, emoții și respect.

**Descărcați și
testați acum
gratuit aplicația!**

Despre proiect

Organizații partenere

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru elaborarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Toate conținuturile acestui site, în special textele, imaginile și grafica, sunt protejate de drepturi de autor. Cu excepția cazului în care se specifică altfel, drepturile de autor sunt deținute de sexedu.eduskills.plus și sunt licențiate în conformitate cu Creative Commons Attribution - Necomercial - Distribuție în aceleași condiții 4.0 Licență internațională. Acestea pot fi utilizate în condițiile licenței.

© 2022 sexedu.eduskills.plus

